

**Vier hartsvrienden. Leven vanuit je hart
door Marianne Pijl**

Het boek

Dit boek is op een verzorgde en aantrekkelijke manier vormgegeven. De beelden zijn uitnodigend voor de kinderen. Ze reageren er direct op: 'de aap mist een tand'. Maar ook: 'het paard is een beetje eng'. De hartsvrienden roepen in elk geval vragen op, waardoor er al direct een (voor) gesprekje met de kinderen plaatsvindt.

De inhoud

Het verhaal van de vier hartsvrienden is boeiend. De personages Pablo Paard, Ali Aap, Kitty Kikker en Victorino Vogel spreken tot de verbeelding. De speciale eigenschappen - hartkwaliteiten - van de dieren zijn herkenbaar en daardoor spreken ze de kinderen aan. Ze zijn des betreffende: bijzonder gelijkmoedig, rustig en open; vriendelijk; vol mededogen en blij.

Die kwaliteiten komen in het verhaal goed uit de verf. Door de daden van de vrienden wordt duidelijk hoe ze in het leven staan.

Juist daarom is het niet nodig om bij de introductie van de personages het woord 'nooit' te gebruiken. 'Nooit' is een lastig begrip en plaats de personages in een onaantastbare positie. Het woord 'niet' zou hier beslist voldoende zijn.

Het verhaal is mooi opgebouwd. Het bestaat uit twee delen. Het verhaal begint met de introductie van de personages en de hartkwaliteiten en hoe die vorm krijgen in de directe leefomgeving van de dieren en het tweede gedeelte laat zien dat deze hartkwaliteiten voor alle personages, ook die buiten de eigen leefwereld, heilzaam kunnen zijn.

Elke episode geeft de mogelijkheid om met de kinderen na te praten, Zo gaat Eduard eend meteen iemand zoeken om te helpen. Dit nodigt uit om met de kinderen in gesprek te gaan over de hulp die Eduard zou kunnen gaan geven en aan wie. Het verhaal kan in korte episoden worden opgesplitst om dieper op de gegeven hartenwens in te gaan. Vragen kunnen zijn: Wat vinden jullie van de hartenwens? Klopt het dat als we elkaar allemaal helpen dat het veel makkelijker zal gaan? Kinderen kunnen zo zelf ontdekken wat een hartenwens voor hen betekent en hoe het zo'n wens zelf zou willen inzetten. En daarmee kom ik bij de volgende drieslag: morele, sociaal-emotionele en levensbeschouwelijke vaardigheden die kinderen kunnen ontwikkelen.

Hartenwensen in verbinding

Alle dieren in dit verhaal leven vanuit de *boeddhistische* vier Hartkwaliteiten. Natuurlijk is het daarom een bruikbaar boek voor sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Maar het zou jammer zijn om in een morele laag te blijven hangen. Dan wordt het boek te moraliserend gebruikt.

Ik heb (een episode uit) het verhaal *Vier Hartsvrienden* voorgelezen nadat ik, aan de hand van boeddhistische voorwerpen, het verhaal van Siddhartha heb verteld. De kinderen hoorden welke goede regels Boeddha voor de mensen had bedacht en waarom. De stap naar het verhaal van de hartsvrienden werd daardoor versterkt, omdat ik het verbond met het bronverhaal uit de traditie. Daarom is het boek goed te gebruiken bij het thema Boeddhisme of in de aanloop naar een boeddhistische viering, bijvoorbeeld het Loi Kratongfeest (lichtjes feest).

Door de leerlingen te laten onderzoeken of en hoe de hartenwensen een verbinding hebben met de *eigen* levensbeschouwing en dat te laten benoemen, wordt het internaliseren van deze kwaliteiten vergemakkelijkt. De wens blijft dan voor kinderen geen 'regeltje', maar wint aan verdieping, omdat het aanhaakt aan de eigen (levensbeschouwelijke) ervaring. Het boek *Vier hartsvrienden, leven vanuit je hart*, kan worden ingezet om met de kinderen deze zoek en ontdekkingstocht aan te vangen.